

Ένας Συλλέκτης στην Αθήνα του 20ού αιώνα (Κατερίνα Χουζούρη)

/ [Πεμπουσσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Η συλλογή Αναστασίου και Μαρίας Βαλαδώρου, μία από τις πιο σημαντικές δωρεές που έγινε στο Μουσείο Μπενάκη, παρουσιάζεται για πρώτη φορά στο κοινό, στο κεντρικό κτήριο του Μουσείου (Κουμπάρη 1). Η έκθεση θα διαρκέσει έως τις 24 Ιανουαρίου 2016.

Τα αδέλφια Μαρία και Τάσος Βαλαδώρος

Στο επίκεντρο της έκθεσης βρίσκονται οι δύο δωρητές, τα αδέλφια Βαλαδώρου και κυρίως ο κατ' εξοχήν συλλέκτης, Τάσος (1911-1995). Η έκθεση εστιάζει στον κοινωνικό περίγυρο, την παιδεία και τις πνευματικές του αναζητήσεις που καθόρισαν εν τέλει και τη φυσιογνωμία της συλλογής. Παρουσιάζονται στοιχεία που καθόρισαν τις αισθητικές προτιμήσεις του συλλέκτη, όπως το νεοκλασικό σπίτι στην οδό Πολυγνώτου 10 στην Πλάκα, εκεί όπου τα αδέλφια έζησαν το μεγαλύτερο μέρος της ζωής τους, η επαγγελματική τους δραστηριότητα στο χώρο των πολυτελών μεταξωτών υφασμάτων και ιερατικών ειδών.

Ο άγιος Δημήτριος με σκηνές του βίου του και θαύματα. 18ος αιώνας.

Από τα αρχαία αντικείμενα της συλλογής εκτίθενται κυρίως μικρά αγγεία και πήλινα αγαλματίδια από τη μυκηναϊκή έως την ύστερη ελληνιστική-πρώιμη ρωμαϊκή περίοδο.

Ο άγιος Στέφανος ο Νέος. Ηπειρωτική Ελλάδα, τέλη 17ου αιώνα.

Τα έργα εκκλησιαστικής τέχνης αποτελούν το αριθμητικά και ποιοτικά ισχυρότερο τμήμα της συλλογής. Για την έκθεση επιλέχθηκαν κρητικές και επτανησιακές δημιουργίες, καθώς και ποικίλα δείγματα της θρησκευτικής ζωγραφικής, της κεντητικής και της αργυροχοΐας της ηπειρωτικής Ελλάδας. Στο σύνολό τους συγκροτούν ένα πανόραμα των καλλιτεχνικών τάσεων και των λατρευτικών πρακτικών που κυριάρχησαν στις περιοχές με ορθόδοξους χριστιανικούς πληθυσμούς, μετά την Άλωση της Κωνσταντινούπολης.

Η Σύναξη των αρχαγγέλων. Άγιον Όρος, αρχές 18ου αιώνα.

Ανάμεσα στα έργα της συλλογής, μοναδικής σημασίας εύρημα είναι ένας σπάνιος χρυσοκέντητος επιτάφιος που χρονολογείται στις αρχές του 14^{ου} αιώνα και για πρώτη φορά παρουσιάζεται στο κοινό. Συγκαταλέγεται στα αριστουργήματα της παλαιολόγιας κεντητικής και θα είναι αντικείμενο μελέτης και διεθνών επιστημονικών αναγνώσεων για τις επόμενες δεκαετίες. Παράλληλα με τη μακρόχρονη συντήρησή του, το Μουσείο Μπενάκη μερίμνησε για την εκπόνηση πλήρους τεχνικής και τεχνοτροπικής μελέτης από διεθνή ομάδα ερευνητών, η οποία με την ευκαιρία της έκθεσης πρόκειται να δημοσιευτεί σε αυτοτελή δίγλωσση έκδοση. Μετά την ολοκλήρωση της περιοδικής έκθεσης, ο επιτάφιος της δωρεάς Βαλαδώρου θα εκτεθεί μόνιμα στην αίθουσα 11 του ισογείου στο κεντρικό κτήριο του Μουσείου Μπενάκη, ανάμεσα στα άλλα έργα της υστεροβυζαντινής εποχής.

Ο επιτάφιος της συλλογής Βαλαδώρου. Αρχές 14ου αιώνα. Αρ. ευρ. 46343, 199 X 123
εκ.

Την περιοδική έκθεση συμπληρώνει βίντεο, που προσφέρει στον επισκέπτη τη δυνατότητα να δει λεπτομέρειες του επιταφίου, να παρατηρήσει στοιχεία της τεχνικής και της συντήρησής του, να κατανοήσει τη χρήση του και να αντιληφθεί τη σημασία του σε σχέση με την καλλιτεχνική παραγωγή της εποχής του.

Βαϊφόρος. Μία από τις έξι σωζόμενες εικόνες από Δωδεκάορτο τέμπλου. Πιθανότατα του Ανδρέα Καραντινού 1711.

Η δωρεά Βαλαδώρου είναι μία από τις πολυάριθμες συλλογές, μεγαλύτερες ή μικρότερες, που προσφέρονται και συναπαρτίζουν το Μουσείο Μπενάκη. Μέσα από τη συντήρηση, τη μελέτη και την έκθεση των έργων της συλλογής το Μουσείο, εκπληρώνοντας τους σκοπούς του, αποτίει φόρο τιμής στους δωρητές και προσφέρει στο ελληνικό και το διεθνές κοινό άγνωστα έργα, ρηξικέλευθες προσεγγίσεις και νέα στοιχεία για τα αντικείμενα και την εποχή τους. Το εύρος και ο πολυδιάστατος χαρακτήρας της συλλογής και κυρίως η μοναδικότητα του βυζαντινού επιταφίου καθιστούν την έκθεση και τις συνοδευτικές δράσεις γεγονός διεθνούς σημασίας και ακτινοβολίας.

Βάπτιση. Μία από τις έξι σωζόμενες εικόνες από Δωδεκάορτο τέμπλου. Πιθανότατα του Ανδρέα Καραντινού 1711.

Την έκθεση συνοδεύει μικρό έντυπο που θα δίνεται με το εισιτήριο της έκθεσης σε κάθε επισκέπτη, με εισαγωγικά κείμενα, επιλεγμένο οπτικό υλικό και κατάλογο των έργων που εκτίθενται.

Παναγία Madre della Consolazione. Κρήτη, τέλη 16ου αιώνα.

Επίσης, στο πλαίσιο της έκθεσης, τον Ιανουάριο του 2016 θα κυκλοφορήσει η δίγλωσση συλλογική επιστημονική έκδοση: Δρανδάκη Α. (επιμ.), Ο επιτάφιος της συλλογής Βαλαδώρου. Τέχνη, τεχνική και τεχνολογία ενός βυζαντινού χρυσοκεντήματος, Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα.

Κατερίνα Χουζούρη